

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 37. ANUL XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorii foiei pe afară la c. r. poste, cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prinț. și țări străine pe unu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7 cr. șirul cu litere mici, pentru două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, în 12/24 Maiu 1866.

Evenimente politice.

Săbiu 11 Maiu.

Din mai multe părți se sună despre prelucrări pentru o nouă recrutatiune ce aru avea să înceapă cu luna lui Iunie cal. nou. După „Militär Ztg.“ dice Presse, că la această recrutatiune clasă din 1846 va rămâne neatinsă, și se da cu socotela că se va începe la clasă din 1845 și înapoi până la 1843.

Cetimu neîntrerupt de apeluri și oferiri patriotice. Aflăm că și rușii din Galitiă se oferă să formeze un corp de calareți dnistriani, și a pune mai multe sute de care la dispozițiunea armatei pentru transporturi.

Fiind că cu alta ocaziune am fost menționați și noi despre mandatul gen. Benedek, unul dintre generalii cei mai populari austriaci, reproducem și noi acel mandat.

„Mandatu de oște nr. 1 dto. cuartirulu generalu Viennă 12 Maiu 1866.

„Majestatea Sa preagratiuosulu nostru Imperatu și beliduce s'a înduratu preainaltu a demandă, că să primescu comandă armatei constituinde de nordu.

„Cuartirulu meu generalu va fi cu 15 a l. c. formatu mai întâi în Viennă și în acea di intra c. r. dd. generali, trupele, branșele și institutele ce se tinu de această armată sub comandă mea.

„Că soldatu probatu de credinciosu și supusu, știu să ascultu cu bucuria de fii-care mandatul imperatescu.

„Simțimentulu meu de detoria este și de astadata însă insultă de conștiință, că fii-carele din armată, ce se unesc sub mandatul meu, aduce cea mai mare otarire pentru de a respinge și da a combate pre inamiculu carele cutăza, obrasnicesce și pe nedreptu a amenință pre Imperatulu și Domnitoriulu nostru, serenissimă Sa Casa domnitoare și monarhia Sa, patriă noastră cea scumpă. Armata va fi în scurtu tempu adunată, va fi ordonată în toate, prevediută cu de toate, frumoasă, brava purtată și înaltă de spiritulu celu mai bunu, de spiritulu ordinei, disciplinei, onorei și credinței, virtutei și necondițiunatei resigatuni.

„Ochiulu Imperatului și animă sea nobila voru urmă pretutindenea armată, zelulu de sacrificiu și entuziasmulu tuturor popoarelor austriace ne voru conduce, participarea, așteptările și speranțele compatrioților și iubitorilor nostri voru fi cu noi, cându va veni lucrulu la luptă decisivă pentru dreptulu santu alu Imperatului și alu patriei. Armata c. r. va scii în ori ce luptă să învingă cu entuziasmul, cu perseverență cea veche austriacă în credință și onore, ea va scii să mōră în credință și onore pentru Imperatulu și patriă.

„Soldati! Lângă acestea ve aduce toată animă mea cea ferbinte de soldatu, voință mea de feru, cea mai mare încredere în voi, încrederea cea mai umilită în atotu puterniculu Ddieu și încrederea în vechiulu meu norocu militariu.

„Ve salutu asiă dăra cu Ddieu Soldatiloru! Pre voi voi a și mandatulu Imperatului v'au încredințatu conducerei și îngrijirii mele, ve salutu cu acea firmă convingere, că causei noastre celei drepte, credinței și virtutei noastre nu-i va lipsi binecuvântarea lui Ddieu. Benedek F. Z. M. m. p.

—Între scirile de pace ce curgeau în zilele trecute se vorbea multu de cederea Venetiei la Italiă. Unele diuarie afirma, că ducele de Grammont, ambasadorulu francesu din Viennă aru fi pus ministriulu de esterne Mensdorff întrebarea de dreptulu, de că Austriă aru fi învoită cu cederea Venetiei, pentru o compensatiune corespunzătoare și la casu cându s'aru învoi, vrerear că să se decidă afacerea această la unu congresu europēnu. Conte Mensdorff cerendu parerea Majestății Sele în privință întrebării de mai susu au datu următoarea declarațiune: „De că sub compensatiune de a se întielege de despăgubire în bani, atunci Austriă nu se va învoi nici decum; se întielege însă sub compensatiune o despăgubire teritorială, atunci regimulu Majestății Sele nu va fi neaplecatu a intra în negociațiuni, de că, prelângă această, se va propune unu program pozitivu cu privire la obiectulu din întrebare. Scirea această se dominte într'atât prin „Wr.

Adpst.“ încâtu dice, că toate faimele despre vînderea Venetiei suntu neîntemeiate.—

Statele cele mici și mijlocii din Germaniă după multe sfaturi, ne spunu telegramele din diuariele viense până de pe la 17 Maiu c. n., că au ajunsu la concludsiunea, de a întrebă și pre Austriă și pre Prusșiă, de ce au armatu? și să se dechiare ambele puteri în privință această. Sciri mai noue ne spunu, că aceste state, dela cari Austriă putea să aștepte ore care sprijinu, suntu decise a pădi o neutralitate armată, ceea ce în impregiurările de fată are să dăca atîtă câtu mai nimic'a.—

Prusșiă și-a împartitu toate corpurile de armată și dându-le comandanti le-a destinatu și locurile de concentrare. După toate scirile numărulu celu mai mare de trupe prusșiane se adună în Silesiă de susu. Scirea cea de atâtea ori respandită, că regele se va pune în fruntea armatei, o cetimă de nou cu adaugerea, că în celu mai scurtu tempu va și plecă (regele) spre Silesiă, emitendu mai înainte o proclamațiune către toată armata.— Câtu despre congresu, în Prusșiă se crede foarte puțin și într'ensulu și în efectulu lui. O corespunzintă din Berlinu a diur. Presse spune, că ministriulu presedinte prusșianu s'aru fi pronunțiatu mai deunăde, „că în patru săptămâni vomu avea resboiul, în optu săptămâni dictēza Prusșiă pacea, și congresulu pōte atunci să judece asupr'a faptelor implinite. Astadi congresulu aru trebui să se rasipe fără de nici unu rezultat în togmă că conferință din Londonu.“

Se afirma din mai multe părți subscrierea tratatulu încheiatu între Prusșiă și Italiă din partea ambelor puteri. Ambe se asigură a nu încetă în purtarea resboiului ună fără de altă. Mai departe Prusșiă se dice că garantēza Italiei capatarea Venetiei, iară Italiă, Prusșiei căstigarea a o parte din teritoriulu nordicu austriacu(?) În Italiă armările și entuziasmulu pentru resboiul creșce. Până și deputati din camera înca se înrolēza. Trupele cele mai multe de pe uscatu se asedia dealungulu Padului.

Din teritoriulu Turciei se audu neîncetatu sciri despre pregătiri resboioșe. Bulgaris se dice că e prinsu și bandă lui, cu carea vrea să rescole grecii din Turciă, e imprasciată. Albanii însă și celelalte popore slavice se vedu din corespunzintele diuarislicei vieneze a fi inspirate de spiritul resbelicu.

Din Romaniă scirile cele mai pōspetele avemu că Carolu I au sositu la 21 Maiu n. în Turnu Severin și în 22 se așteptă să intre în București. Se spune în scirile din care luăm și noi acestea, că Carolu I au scrisu portiei în unu modu linișcitoriu, promitiendu că va respectă tratatele încheiate de Romaniă cu portă.

Alte faime se mai respandise și pe aici despre intrarea Turcilor,* pre cari le întempinăm cu următoarele, scōse din Romanulu dela 7 Maiu și publicate de min. de interne alu principat. Dimitrie Ghică.

„În impregiurările în cari se afla Europă astadi, Guvernulu Ottomanu armēdia și elu că toate celelalte puteri. Elu concentrēza ostiri în Albană, pe frontierele Muntenegrului, ale Serbiei și pe malulu Dunărei.

„Voitorii de reu folosindu-se de această impregiurare, că să neliniscēza spiritele în țiera, respandescu felurimi de vorbe.

„Sciri primite astadi dela Constantinopole și dela Parisu, ne asigură din nou că nu pōte nici o armată trece pe țărîmulu romanescu fără incuviințierea puterilor garanti, și ni se asigură că această incuviințiere a puterilor nu esista.

„Votulu Adunării din 1 Maiu este consăntirea pentru totu deună a Romaniei ună și nedespărțită. Acestă spre linișcea poporulu român.

Dela dietă Ungariei.

În 14 Maiu se tinu ședința plenară, în carea se ceti rezultatulu alegerilor pentru comisiuni din ședință din 12 Maiu.

*Diuariele nemțiesci și sciri private sustinu și acum că Turcii au intratu la Giurgiu și că au ayutu o întâlnire sângerōsă cu Români. Mai departe suntu în privință această două păreri, ună că s'au dusu trupe romanesce la Dunare, altă, că și cele de acolo, la mandatulu regimulu provisoriu, s'a retrasu, că să aștepte ataculu dinaintea Bucureștilor. Câtu este adevēru din aceste faime nu șimă să dăm nici o sēmă.

Dupa espunerea numelor din respectivele comisiuni siedin-
ti'a publica se preface in siedinția privata.

Atât'a despre siedinția publica. Din comitete si subcomitete amu im-
partasitu la diferite ocațiuni ce amu aflatu mai insemnatu si adi repetim
(dupa Albin'a) mai pre largu admirabilu decursu alu sied. comitetului
de uniune din 14 Maiu. Caracteristicu este cum acei un i o n i s t i e x
professo, cum suntu magiario-secuii sa lipescu cu atât'a caldura de lu-
cruri ce nu suntualt'a decâtu separatismu, si iara de alta parte cá propa-
gatorii civilisatiunei apera si se intrepunu cu atât'a ardóre pentru
privilegiu.— Se mira, asiá dicendu, mai multe diuarie, ca romanii
nu si-au facutu nici o observare. Nu avemu nici o informatiune
ca cine au fostu din romani in acea siedinția memorabila si de ce
au fostu condusi acei deputati, cá sa nu faca nici observare la tóte câte
s'a petrecutu. Presupunemu in sa, ca ei de o parte audindu acele
straine si neintiepte espectoratiuni ale dlui Franciscu Ócsvai si con-
soti, iara de alta parte, sciindu ca program'a densiloru este de-
stulu de cunoscuta dela diet'a din Clusiu, si in fine avendu inca o-
casiune a se pronuncia in cestiunea, carea se tine de competinti'a
unei diete tranne, incátu privesce pre transilvaneni, — au aflatu de bine a
nu se pronuntia nici cum, — si asiá pre noi de tacerea acést'a, in o confe-
rentia inca nedecidátore, nu ne prinde mirare. —

Déca putemu dá crediamentu diuaristice magiare, atunci co-
mitetele dietali aru fi fórt active si asiá deslegarea afaceriloru co-
mune acusi aru sosi la acelu punctu, unde s'aru puté sperá, ca in
curendu se va incepe o grabnica deslegare. Tâcerea cea intune-
cata asupr'a acestoru afaceri o explica unii, din cauza, cá conclu-
cratorii in cestiunile aceste momentóse sa nu fia conturbati prin
pârerile diverse ale diuaristice si sa se amâne in tipulu acést'a
deslegarea. Fâra de a ne încercá a strâbate in acestu secretu si
fâra de a preocupá pârerilecui-va, mai ca amu puté presupune, ca co-
respondinti'a dela „Allg. Z.“ din care amu reprodusu si noi dupa „W. Z.“
va fi auditu multe din secretele comitetelor si asiá noi cesti, cari
stâmu mai pe din afara, mai ca amu putea sa fimu deocamdata li-
nisciti (in curiositatea nóstra) despre cele ce se vorbescu in comi-
tetulu pentru afacerile comune.

Despre deputatiunea regnicolara, despre care furâmu odata
alarmati ca partea croata se duce din Pest'a, nu putemu spune ni-
mic'a mai siguru decâtu ca inca nu s'a dusu. *)

„Pest. Cor.“ afirma acést'a dicendu, ca cu intielegerea
intre croati si magiari stau reu trebile. Din punctulu de vedere
alu intregitâtiei Ungariei, adauge aceeași, declaratiunea din partea
croata a deputatiunei, nici ca póte fi primita cá obiectu de desba-
tere, pentrucă croatii pretindu pârti de acelea de tiéra, cari nu s'au
tinutu de Croati'a si cari cu dreptu nici nu se potú tine.—

Câtu pentru cluburile deputatiloru romani si serbi avemu sa
spunemu, ca cei dintâiu (romanii) in adeveru au facutu o propunere
in cestiunea natiunalitâtiloru, dara care este aceea, ni se asigura,
ca de o camu data va remanea secretulu clubului romanu pâna
candu nu va trece prin desbaterea clubului; cei de alu doilea (ser-
bii) au asemenea unu elaboratu in cestiunea mentiunata, carele este
oper'a Drului Miletici, carele iara avú de a trece prin desbaterea
clubului respectivu si pre care-lu publicâmu mai la vale.

In subcomitetulu dietalu pentru cestiunea natiunalitâtiloru au
ingritu magiarii, cá sa nu intre dintre nemagiari nici unu na-
tionalistu „stricaciosu“ (asiá se numescu din partea magiariloru cei
carii au cutezarea a nu-si renegá natiunalitatea.)

Fiindu ca amu pomenitu mai susu despre afacerile comune sa
ne mai intórcemu odata la acele si sa spunemu publiculu nostru ce
tine „Hon“ diuariulu s t a n g e i din diet'a pestana, de densele. Hon
dice: ca insemnatatea practica a acestui programu (despre afacerile co-
mune), déca cumva s'aru efeptu, nu aru fi altu ce-va decâtu o
totala si deplina trecere a Ungariei in Austri'a. Câci déca
Ungari'a da totu reichsrathului, séu parlamentulu centralu, séu de-
legatiunei — numele inca nu schimba lucrulu, — atunci — intre-
bâmu — ce mai remane pentru dens'a. Nimic'a alt'a decâtu oble-
gamentulu, de a-si exercitá aici acasa pre spesele proprii (déca
cumva mai póte stórcé vre-o cateva grositie din acoperirea spese-
loru pentru imperiu) activitatea sea cea mica casnica in modu
„autonomu“. Pentrucă ori si cine, care cunosce detaiurile admi-
nistratiunei si care scie, ca afara de nisce bagatele pure abiáse a-
fla unu obiectu mai insemnatu, care sa nu se póta verí intre para-
grafii enumerati (in programa), póte sa-si intipuiasca, câtu de mi-
nutiósá si de putina insemnatate va fi activitatea cea mica si
casnica.

Impartásimú dupa „Zukunft“

Elaboratulu Doctorulu Miletici in estrasu, despre des-
legarea cestiunei natiunalitâtiloru in Ungari'a:

§ 1. Constitutiunea recunósce in Ungari'a pre magiari, slo-
vaci, români, serbi, russini si nemti de natiuni (nemzetek), cari a-
mesuratu insemnatâtiei loru politice au dreptulu de o esistin-
tia politica si de desvoltarea natiunalitâtiei loru. § 2. Con-

stitutiunea recunósce natiunalitatea magiara, slovaca, româna, ser-
bésca, russina si nemtiésca de natiuni egalu in dreptâ-
tite ale tiei si le garantéza conditiunile de esistintia politica
de cultura in acele pârti, unde locuescu compactu, fâra de a al-
terá intregitatea statulu si unitatea Ungariei. § 3. Limbile numi-
teloru natiuni suntu limbile tiei si au asemenea a
valóre in tóte sferile vietiei publice. Legea determina, in cari
cercuri ale administratiunei sa fia un'a séu alta limba predomnítore,
fâra de a tiermuri egal'a indreptâtie politica a unei séu altei pârti.
§ 4. Municipiele autonóme suntu institutiunile tiei,
si asiá dara municipiele colective (constatátore din
mai multe comune) suntu de a se arundá precátu se
póte dupa natiunalitâti. § 5. Cercurile de competen-
tia ale autoritâtiloru, cari se estindu asupr'a mai multoru comune,
precum suntu tribunalele de apelatiune, suntu pre cátu este cu pu-
tintia, de a se arundá dupa natiunalitâti. § 6. Autoritâtile centrale
mai inalte sa se organizeze in sectiuni si senate dupa natiionali-
tâti. § 7. Posturile de officii, cari aterna dela puterea executiva
sa se imparta cu privintia la natiunalitâti. Anti-
stii municipieloru au sa fia de acea natiunalitate, a cárei caracteru
natiunalu lu pórtá si municipiulu. § 8. Cas'a de susu
(a magnatiloru) e de a se organizá dupa principiulu de natiunalitâti.
§ 10. Fia-care natiunalitate are dreptulu de a fundá reuniuni
nationale, institute nationale s. a. as. Statulu spriginesce aceste
institute dupa proportiune. § 11 Municipiele au dreptulu de a in-
temeie si sustine in marginile loru asiediaminte de cultu si instruc-
tiune, care sa aiba caracterulu loru natiunalu. Acelasi dreptu au
mai multe municipii la olalta. Control'a statulu se estinde aici
numai asupr'a inspectiunei legale a administratiunei materiale. §
12. Institutele nationale suntu egale cu institutele statulu. § 13
Institutele statulu de instructiune sa se organizeze amesuratu prin-
cipiulu de egala indreptâtie natiunala. § 16. Sa se institue o
universitate de statu, a cárei catedre sa se ocupe cu per-
sone fâra de distingere de natiunalitate si religiune, la care dupa
cerintia sa se propuna obiectele in fia care limba a tiei si sa
esiste catedre pentru tóte limbile tiei si literaturile loru. § 17
Fia-care natiunalitate are dreptu de a pretinde pentru institutele ei
de cultu si instructiune ajútore din mijlócele comunali, municipali
si de statu. § 20 In municipii de natiunalitâti diverse limb'a ofi-
ciala e a majoritâtiei nationale. § 21. In municipii unde se afla
natiunalitâti diverse in numeru egalu are sa decida representanti'a
pentru tempulu officiu ei limb'a oficiala domnítore.

§ 22. La siedințiile publice municipale are fia-care votantu
dreptulu de a vorbi in limb'a lui materna. § 23. Cu autoritatea
municipala, politica ori judecatorésca coresponde fiacare partida
in limb'a materna. Resolutiunile trebue sa se faca in limb'a
in care s'a datu autoritâtiei procesulu. § 26. Cu autoritâ-
tile mai inalte sa servésca de limba de corespondintia, lim-
b'a ce domnesce in municipiu. § 27. Corespondinti'a intre au-
toritâtile egale are sa observe reciprocitatea. § 30. Limb'a
oficiala a unei comune mestecate este cea a majoritâtiei natiu-
nale. In comune, unde diferite natiunalitâti si tinu ecuilibrulu, de-
cide representanti'a limb'a oficiala. § 32. Autoritâtile bi-
sericesci si directiunile scóleloru popu-
lare suntu in privintia limbei neaternátore de legilatiunea tiei.
§ 34. Alte corporatiuni decida in sepe asupr'a limbei loru oficiale
de discussiune, pastrandu libertatea fia-cârui a se folosi de limb'a
materna. § 35. Limb'a oficiala a tribunaleloru de apelatiune e cea
a majoritâtiei populatiunei din cerculu de competintia. Cu instantiel
dintâiu coresponde curtea tribunalulu de apelatiune in limbile ace-
lor'a. § 37. Limb'a oficiala dela curtea tribunalulu supremu e
limba statulu. La resolutiuni se orienteaza dupa solutiunile proceselor
din cele dóue instantie inferióre. § 38. Limb'a oficiala a puterei cen-
trale de statu este cea magiara. Cu autoritâtile municipale coresponde
magiáresce. Ordinatiunile cátra populatiunea municipieloru se e-
mitu in limb'a celoru din urma. § 40. Limb'a dietei unguresci
(cas'a de josu si de susu) este cea magiara. La desbateri i sta in
voi'a fia-cârui a se folosi de ori ce limba a tiei; asemenea e si
cu petitiunile. § 42. Sanctiunea o capata testulu legi in limb'a
magiara. Publicatiunea legiloru se face si in celelalte limbi ale
tiei. § 43. Municipiele au dreptu a-si representá natiunalitatea
loru in tóte pârtile. Representantii natiunalitâtiloru suntu de a se
privi si in dieta de atari. § 44. Si in consiliulu corónei sa
fia representate natiunalitâtile prin unu ministru separatu pentru
afacerile natiunalitâtiloru. § 46. Diet'a are sa convóce o delega-
tiune de natiunalitâti, constatátore din representantii natiunalitâti-
loru, pentrucă sa deslege conflictele in cestiuni nationale si sa
duca control'a asupr'a ducerei in indeplinire a legi pentru natiuna-
litâti. § 47. Legea acést'a e de a se pune intre legile funda-
mentali ale Ungariei. § 48. In juramentulu monarcu-
lu si in diploma de incoronare sa se primésca
o formula cu privire la acést'a lege.

*) Unu diuarium ore-care spune ca aru fi plecatu la Vienn'a, ca sa fia
fatia la espositiunea agronomica de acolo. R.)

Altaieri au tinut deputatii ardeleni conferinta in caus'a un i u n e i, care de-si a fostu numai consultare privata, totusi cugetu ca va fi de interesu publicu a impartasi câte-va mominte mai interesante din acésta consultare.

Deputatii magiari prin Franciscu Ocsvay mai antâiu au aretatú liniele de indreptare dupa cari s'aru poté efeptuî unificarea Transilvaniei cu Ungari'a. Si adeca: dupa parerea acestor'a Transilvani'a in privinti'a administratiunei si a cauzelor u finantiale s'aru contopí in Ungari'a, si prin urmare Cancelari'a reg. aulica din Vienn'a si Guvernulu regescu s'aru desfiintiá pentru totdeun'a. Astfeliu apoi veniturile tieriei Ardélului aru incurge in cass'a comuna a Ungariei si spesele administrative ale Transilvaniei firesce s'aru solvi totu din acésta casa.

In privinti'a jurisdictiunei se aru redicá validitatea legiloru civile si penale austriace, si pâna candu s'aru face codificatiunea legiloru prin diet'a pestana, p r o v i s o r u sa se puna in vigóre legile din 48 cu modificatiunile in privinti'a cauzelor de avicitate. Ear universitatea sasésca si redobandesce juridictiunea de a dóu'a instantia, si cu acésta Tribunalulu s u p r e m u alu Transilvaniei s'aru desfiintiá!

Dintre deputatii sasi Emiliu Trauschensfels a facutu acea observatiune, ca in urmarea dispusetiuniloru mai susu amintite apoi bieteii Transilvanie ce-i va mai remané din legile si institutiunile sale separate, cari suntu sustinute in vigóre chiaru si prin art. VII §. 5 a legiloru din Pojonu an. 1848 ?

Acésta observatiune in sa nu s'a luatu nici in consideratiune.

Contele Mihaiu Micó din partea deputatiloru se e u i :

1. Postesce cá e r e d i t a t e a s e c u i e s c a (sicilica haereditas) sa se reintroduca, cá nu prin stergerea acelei'a sa se inmultiesca e l e m e n t u l u s t r a i n u pe pamentulu secuiescu;

2. Sa se repuna in vigóre acelu dreptu a secuiloru cá densii sa-si aléga diregatorii. Dintre romani nici unulu n'a vorbitu, audimu in sa ca privatim s'a disputatu crancenu d. I. Hosszu cu Daniilu Dozsa deputatulu si redactorulu lui „Kolosvári Közlöny“, cu carea ocaziune s'aru fi esprimitu ca densulu e pentru uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, in sa numai asiá, déca acea uniune, e u n i u n e totala peste totu, ear nu cá secuii si sasi sa aiba teritoriu, cáci asiá si româniloru le compete t e r i t o r i u !

— Speru ca dlu Hosszu va fi perdutu si pâna acum'a din ilusiunile ce si le-a facutu despre fericirea uniunei. „Albin'a“

O judecata englezésca despre conflictulu austro-prussianu,

Corespondintele vienezu dela „Standard“ e de parere, ca Prussi'a nu aru fi avutu nici decum de scopu de a lasá, sa vina lucrulu asiá departe in diferinti'a cu Austri'a. Prussi'a voiá numai sa inspaimenteze si in modulu acest'a se storca dela Austri'a concessiuni. Ea computá fórté la greutátile dinlaintu ale imperiului si nu presupunea ca Austri'a va avé curagiulu de a face frontu deodata cátra doi inimizii, in impregiurárilu cari se afla. Au resultatu in sa contrariulu si pâna acum dlu de Bismarck numai au inaintatu interesele Austriei si au impedeatu cele prussiane.

Prussi'a nu are cauza de a-si gratulá. In Germani'a cea mare, in fruntea cárei cugetá a se pune, este urgisita si-i cauta a merge mâna in mâna cu inimizii, dupa ce si-a instrainatu amicii. Prussi'a tiésa planuri contra tratatelor, la a cároru incheiare au dusu o rola de capetenia; simpatiséza cu acei'a ce voru sa striforme Europ'a in intielesulu contrariu si inchiéia aliantie spre a se luptá contr'a acelor'a cu cariise afla nationalu inrudita. Politic'a acést'a nenaturala nu ia adusu nici unu folosu. In Germani'a sta izolata si mai ca este privata de unu inamicu, contr'a cáru germanii voru a trage sabi'a, pe candu cu Austri'a simpatiséza cea mai mare parte a Germaniei, si pentru purtarea ei i aplaudéza patru din cinciparti ale Europei. Soldatii Austriei resaru cá buretii. Mai tóta lumea vrea sa intre in armata spre a aperá o cauza drépta, si déca Austri'a aru avé gat'a unu milionu de uniforme si muschete, in vre-o câte-va septemâni aru avé unu milionu de soldati sub arme.

Dar si deslegarea greutátiloru dinlaintu merge cu multu mai usioru, decumu si-a ganditu dlu de Bismarck, si asiá si pre câmpulu acest'a aduce amicabilia sea intrevenire fructe bune. In Germani'a in sa Austri'a e acumu adeveratulu conducatoriu si fara de a descarcá unu tunu, au ajunsu la acea tînta, pentru carea Prussi'a au facutu atâtea apucaturi stangace. Conducerea nu se castiga totu deun'a prin aplicare de mijlóce brutale, ci mai de multe ori prin o procedere onorabila si drépta.

Ce se atinge de resboiu, acést'a nu poté fi privitu nici decum de unu periculu pentru Austri'a, de-si e fórté probabilu, ca Austri'a nu-lu va incepe nici la média-nópte nici la média-dí. Se astépta cu siguritate, ca Austri'a va estí invingátóre din lupt'a acést'a dupla la care se vede necesitata. . . . Soldatii austriaci nu facu vorba multa, din ochii loru in sa se vede propunerea, ca ei vréu sa arate lumei ca ce potu. Se voru bate mai bine cá ori candu alta-data, de-si insii oficerii dicu, ca ei nu voru incepe, ci

voru asteptá sa fia atacati. „Sa ne atace, si noi vomu aratá lumei, ce poté armat'a austriaca prelânga tóte dilele cele turbulente dela 1859.“

Corespondintele mai lauda si operatiunea finantiala, cea mai noua, carea da Austriei mijlóce, de a inlaturá greutátile comerciale inlaintu si de a acoperi spesele armatei, fara de a-si luá refugiu la unu imprumutu cu procente ingreunátóre. Déca in urm'a resboiului aru trebui sa se amane platirea bancei in bani gat'a, Austri'a pentru acést'a nu e respundiátóre, de óre ce ea (Austri'a) in intielesulu celu mai propriu alu cuventulu au fostu constrinsa la resboiu. Detori'a de aperarea propria justifica mijlócele intrebuintiate de Austri'a.

Caus'a cea drépta va triumfá si atunci se va plati totu banutiulu. Cei 600,000 soldati austriaci suntu bine deprinsi si gat'a a-si dá viéti'a pentru caus'a cea drépta; la tempu de lipsa mai potu estí in câmpu 300,000 si cu o armata, in carea domnesce unu astfelu de spiritu, poté Austri'a cautá cu linisce in viitoriu.

„Wr. Abdpst.“

Principatele române unite.

Proiectu de constitutiune prezentatu adunárei nationale.

Titlulu I despre teritoriulu Principatelor Unite-române.

Art. 1. Principatele-Unite-Române constitue unu singuru statu sub numirea de Romania, sub unu domnu alesu dintr'o dinastia domnitóre a Europei, cu dreptu de heriditate in ramur'a barbatésca a familiei sele.

Art. 2. Teritoriulu Romaniei este nealienabilu. Limitele Statulu nu potu fi schimbate s'au rectificate decátu in virtutea unei legi.

Art. 3. Teritoriulu este împártitu in judetie, judetiele in plasi, plásile in comune.

Aceste divisiuni si sub divisiuni nu potu fi schimbate séu rectificate decátu prin o lege.

Titlulu II despre drepturile româniloru.

Art. 4. Români se bucura de libertatea consciintiei, de libertatea invetiamentulu, de libertatea pressei, de libertatea intruniriloru.

Art. 5 Români se bucura de drepturi politice, conformu legiloru tieriei.

Art. 6. Insusírea de români se dobandesce, se conserva, si se perde, potrivit reguliloru statornicite prin legile civile.

Religiunea nu mai poté fi unu obstacolu la impamentenire.

Art. 7. Românu din ori ce statu, fara privire cátra locul nascerei sele dovedindu lepadarea sea de protectiunea straina, poté dobandi de indata esercitarea drepturiloru politice prin unu votu alu corpuriloru legiuitóre.

Art. 8 Toti români din Romani'a suntu egali inaintea legéi, inaintea dârilor, inaintea conscriptiunei si primiti in functiunile statulu.

Legi speciale voru hotári conditiunile de admissibilitate si de inaintare in functiunile publice.

Strainii nu potu fi admisi in functiuni publice decátu in casuri anume statornicite de lege.

Art. 9. Toti strainii aflatori pe pamentulu Romaniei se bucura de protectiunea data de legi persónelor si averiloru in genere.

Art. 10. Tóte privilegiete, scutirile si monopolurile de classe suntu oprite pentru totdeun'a in statulu Romaniei.

Români nu au si nu potu primi titluri de nobletia si dignitáti straine fara autorizatiune speciale a corpuriloru legiuitóre.

Art. 11. Libertatea individuale este garantata. — Nimeni nu poté fi urmáritu, popritu arestatu decátu in casurile prevediute de lege si dupa formele prescrite de dens'a.

Nimeni nu poté fi popritu séu arestatu afara de casulu de vina veghiata, decátu in puterea unui mandatu, mandatu judecatorescu motivatu, si care trebuie sa-i fia comunicatu in momentulu arestatiunei séu celu multu in 24 óre dupa arestare. — Nimeni nu poté fi sustrasu in contr'a vointiei sele dela firecii séu legiuitii sei judecatori.

Art. 12. Domiciliulu este neviolabile

Nici o visitare a domiciliulu nu se poté face decátu in casurile anume prevediute de lege si potrivit formelor de ea prescrite.

Art. 13. Nici o pedépsa nu poté fi infintiata nici aplicata decátu in puterea unei legi.

Art. 14. Nici o lege nu poté infintiá pedéps'a confiscárei averiloru.

Art. 15. Pedéps'a mortii este desfiintiata, afara de casurile prevediute in codulu penalu militariu.

Art. 16. Religiunea ortodoxa a resaritului este religionea Statulu Românú.

Libertatea tuturor cultelor este garantata.

Bisericea ortodoxa romána din Romani'a, este si remane neatárnata de ori ce chiriarchia straina, pastrendu-se in sa unitatea cu bisericea ecumenica a resaritului in privinti'a dogmeloru.

Afacerile spirituale, canonice și disciplinare ale bisericii ortodoxe din România, se voru regulă de o singură autoritate sinodala centrală, conformu unei legi speciale intr'acést'a.

Clerulu superioru și instituțiile de instrucțiune religioasă a religiunii ortodoxe se voru întretinē de către Statu după cum se va regulă prin o anumă lege.

Clerulu parochialu sa retribue de către comuna.

Art. 17. Actele Statului civile suntu de atributiunea autorității civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să presiăda în totdeună benedictiunea religioasă oșenitu de excepțiunile prevediute de lege.

Art. 18. Invatimentulu este liberu.

Ori ce mesura preventivă în această privire este interdăsia, repressiunea delictelor este regulată numai prin lege.

Invatietur'a este gratuită.

Ea va fi obligatorie pentru fia-care românul pretutindeni unde voru fi școle primare instituite de Statu.

Se voru înființā treptatu școle primare în tōte comunele României.

Art. 19. Press'a este liberă.

Nici censur'a, nici o altă mesura preventivă pentru aparițiunea vândiarea sēu distribuțiunea a ori-cărei publicațiuni, nu se potu înființā.

Pentru publicațiuni de jurnale nu este nevoia de o autorizațiune prealabilă a autorității.

Nici o cautiune nu se va cere dela Diaristi scriitori, editori, tipografi și litografi.

Press'a nu va fi supusă nici odată sub regimulu avērtismentelor.

Nici unu jurnalul sēu publicațiune nu va putea fi suspendată sēu suprimată.

Tōte delictele comise prin exercitarea libertății presei, se voru pedepsi conformu Codului penale.

Autorulu este respundietoriu pentru scrierile seale, iară în lips'a autorului suntu respundietori sēu garantulu sēu editorulu.

Veri-ce jurnalul trebuie să aiba unu gerantulu respunsabil care să se bucure de drepturile civile.

Numai românii potu fi redactori sēu geranti responsabili de jurnale politice.

Art. 20 Secretulu scrisorilor și alu depesierilor telegrafice este neviolabil.

O lege va determinā responsabilitatea agentiloru Guvernului pentru viorea secretului scrisorilor și depesierilor incredințiate poștei și telegrafului.

Art. 21. Românii au dreptulu de a se adună pacinici și fără arme, conformandu-se legiloru cari regulēza exercitarea acestui dreptu, pentru a tractā și cestiuni politice, intru acést'a nu este trebuința de autorizațiune prealabilă.

Acést'a dispozițiune nu se va aplicā în intruniriloru în locu deschis, care suntu cu totulu supuse legiloru politienesci.

Românii au dreptulu de a se asociā. Acestu dreptu nu pōte fi supus la nici o mesura preventivă.

Art. 22. Fia-care are dreptulu de a se adresā la autoritățile publice prin petitiuni subscrise de către un'a s'au mai multe persoane, neputandu însă petitiunā decâtu în numele subscrisitorulu.

Numai autoritățile constituite au dreptulu de a se adresā petitiuni în nume colectiv.

Art. 23. Ori cine are dreptulu fără autorizațiunea prealabilă de a urmări înaintea tribunaleloru competenți pe functionariu publici pentru lucrările și faptele saversite de densii și privitoare la funcțiunile lor, fără însă a jigni regulele statornicite în privirea ministriloru.

Art. 24. Proprietatea de ori ce natură este neviolată. Ni-meni nu pōte fi espropriat decâtu pentru causă de utilitate publică și după drēpta și prealabilă despăgubire.

Prin utilitate publică se întielege comunicati'a și salubritatea.

Liber'a și neimpedecati'a întrebuintiare a rîuriloru navigabili și flotabili a sioseleloru și altor căi de comunicare este de domēnulu publicu.

Legi speciale voru regulā aceste cestiuni.

Art. 25. Nici unu românul fără autorizațiunea guvernului nu pōte intrā în servitiulu unui Statu fără că însuși prin acést'a sa-si pērdă nationalitatea.

Estradarea refugiatiloru politici este oprită.

(Va urmā.)

Indreptare. Wr. Ztg. din 19 Maiu face în drēptare la decretulu cancelariei aulice publicatu după traducerea din „Hrm. Ztg.“ dela 14 Maiu. Fiindu că și noi am publicatu acelu decretu în nrulu nostru 35 din 5/17 Maiu, ne grăbim a indreptā după „Wiener Ztg.“ la alinea 3, sîrulu 3, în urmatoriulu tipu: „precum și pușetiunei ei după dreptu, în togm'a că pre cea a tuturoru celorualte natiuni. . . .

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

Varietăți.

Lipsa de bani. După o corespundință din Gratz a „N. Fr. Pr.“ în părțile acele domnesce o lipsă nemai audită de bani. Esecutiuni preste esecutiuni, dară bani nu se potu stōrce nici dela comunele mai însemnate, pentru că suntu dîle în cari comune de cele mai bune nu suntu în stare a face sēma de cinci fl. Lips'a acést'a pōte deveni, dēca ține mai multu, periculōsă pentru clas'a lucrătoriloru, a căroru căstigu e mai întāiu în bani și carii fără de acesti'a suntu peritori de fōme.

Se iri comerciale din Pest'a. Lips'a de bani merunti devine din dî în dî mai nesuferită. Baniu cei mari nu se potu schimbā; iară dieceri de argintu (firfiricele) au disparutu cu totulu. De aceea ca floreni de harthia se impartu în dōue și în patru nu se mai mira nimenea, și în tempulu mai dincōce a perde cinci cruceri la o vândiare mica de 80 xr., e lucru obicinaitu. Cumpara adecă cine-va de 80 xr. negutiatoriulu vine în neplacutā pușetiune de a nu pute întōrce dōue-dieci de xr., și asiā dă o a patr'a parte din florinu. Bancnotele de 10, 100 etc, încă se vedu totu mai raru. Urcarea agiului și impedecarea comunicatiunei lan-cediesce cu totulu comerciulu, cu deosebire celu din afara.

Alumni seminariulu clericalu San-Barbara, între cari, precum scim, suntu multi romani, au renunțiatu pe o dî la viptulu lor din institutu, pentru a aduce banii pre altariulu patriei amenințiate de resbelu.

Despre înarirea Viennēi alungulu Dunārei, se vorbesce multu, numindu-se și persoane cari aru luā întreprinderea. S'aru recere 40 millioane caramide, 20,000 de ómeni aru avē de lucru siēse septemani, aru costā cinci milione florini.

Ddupa „Albin'a.“

„Press'a“. Dlu P. Popazu și-a prefacutu diariulu seu „Ancor'a“ în „Press'a“ dându-i coloritu cu totulu de diariu politicu. I-amu dorit durată cătu de lungă, pentru că fără de a face multe complimente resp. Domnu redactoru, densulu și în alegerea materiiloru și în tratarea lor, cu dreptu cuventu putemu să dicem, că lovesce cuiulu în capu. De cumv'a ni-aru dá man'a amu publicā și noi unulu din articuliu densului, că publiculu nostru se vada și să se convingă, dar o parte să și invetie; căci mai cu sēma cele ce le dīce în privinți'a presei și misiunei ei la romani suntu numai adevēri pure.— Costă pe anu 34 și pe jumetate de anu 18 sfanti.

Citatie edictala.

Julian'a Ignea din San-Mihaiu în teritoriulu inclitului regimentu confinariu serbo-banaticu nr. 14, care a parāsitu cu necredința de 9 ani pe legiutulu ei barbatu Ilie Ignea și a cărei'a ubicatiune nu se scie pāna astādī, esta prin acést'a citată, că în terminu de unu anu și o dî să se infatiosieze înaintea subscrisului Consistoriu eparchialu, căci la din contra pe bas'a singurei actii asternută de legiutulu ei barbatu, se va decide caus'a divortială și în lips'a ei amesuratu sânteloru Canōne ale bisericii dreptu-maritōre resaritene.

Caransebesiu în 21 Aprile 1866.

Consistoriulu Eparchiei gr. res. rom. a Caransebesiului.

Nr. 18—1

15—3

EDICTU.

Ann'a Zosimu Sirbulu din Rotbavu, în districtulu Brasiovului, care cu necredința de 4 ani parasise pe legiutulu ei barbatu Nicolae Dutia, — după ce la 1862 o aduse din Principatele romāne, și earasi s'a făcutu nevediatu, fără a se putē sci unde se afla, — este prin acést'a citată, că în terminu de unu anu și o dî să se infatiosiedie înaintea forului matrimoniale subscrisu, că la din contra, se va decide divortiuulu sotiului ei, și în absentia densesi.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tractului protop. alu II, alu Brasiovului.

Brasiovu în 6 Fauru 1866.

Ioann Petricu
Protopopu.

Nr. 17—2

De Limbriku Kordelatu- (Verme solitarie) Bandwurm
Vindecā fără dureresi periculū în 2 ore Dr. Bloch
în Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslușiri se
dău prin scrisori francate. — Medicamente ku
modulū întrebuintării se trimite ku postā.

Burs'a de Vienn'a.

Din 11/23 Maiu 1866.

Metalicele 5%	55 85	Actiile de creditu	125 80
Imprumutulu nat. 5%	62 90	Argintulu	129
Actiile de banca	659	Galbinulu	6 12

Editur'a și tipariulu tipografiei archidieceșane.